

Broj 143. kolovoz, 2025.

GLASNIK

Kotorvaroškog kraja

Izdavač:

Župni ured Rođenja B. D. M.
78220 Kotor Varoš

Tel./fax: 051 785 050

E-mail: mladi-kotorvaros@blic.net

www.kotorvaroskadolina.com

Redakcija: Viktorija Barišić, Luca
Koroman, fra Vinko Marković, fra Juro Aščić,
fra Zoran Mandić, fra Anto Šimunović, fra
Petar Karajica, fra Marko Bandalo, fra Stipo
Marčinković

Glavni urednik: Fra Vinko Marković

Tehnička obrada: Viktorija Barišić

Tiraž: 200 primjeraka

Tiska: "JU Centar za kulturu, sport i
informiranje" Kotor Varoš

CIJENA: 3 KM

Daj mi bistar pogled

Moj Gospodine i Bože!

Ti si me pozvao u život da bih ti služio i slavio te. Čitav si svijet stvorio zbog nas. Svijet je velik i nudi obilje mogućnosti. Mi želimo naći put što vodi do tebe.

Daj mi bistar pogled, da spoznam ljude i stvari u njihovoj vrijednosti i bezvrijednosti, da izaberem ono što mi više pomaže, kako bih se približio tebi, svom konačnom cilju i da uklonim iz svoga života ono što mi zatvara put k tebi.

Pomozi mi da se iznutra oslobodim, da se u svemu odlučim za tebe. Odluči ti u meni. Znam da mi unutar nja sloboda neće biti poklonjena, da ona stoji mnogo borbe, odricanja i zdrave tvrdoće. Neka me stoji svega toga, jer radi se o mom oslobođenju, kako bih mogao zauvijek primiti tebe u svoj život.

Nikolaus von Flue

Promjene u župi Kotor Varoš

Nakon održanog Provincijskog kapitula Franjevačke Provincije Bosne Srebre došlo je do premještanja svećenika na župama diljem Bosne, pa tako i kod nas. Dosadašnji župnik župe Kotor Varoš fra Zoran Mandić odlazi za župnika u župi Vitez a novi župnik je naš kotorvarošanin fra Vinko Marković.

USKRS 2025.GODINE

Uskrs u Burundiju. Baš je bilo lijepo. Vjernici su Oliviera podržali velikim pljeskom i poslije mise novčanim darom.

Kao što tradicija nalaže i kao što to godinama radimo i ove godine birali smo najljepše našarano jaje. Komisiji u sastavu Pauline Lukić, Monike Barić i Ivana Zebe nije bilo lako. Svako jaje je na svoj način bilo prekrasno našarano i obojeno. Pobjednici su dobili i lijepe nagrade. Ove godine pobjedila je "mladost" na ponos župe. Prvo mjesto je osvojila Klara Zebe, drugo Irena Verić, treće Ana Matanović i četvrto Igor Verić.

Uskrs je uvijek najradosniji i najljepši blagdan za nas, najveća naša kršćanska svetkovina. Uskrs smo proslavili veselo. Vrijeme lijepo, sunčano pravo proljetno vrijeme. Svete mise su održane u Zabrdju, Kotor Varošu i Vrbanjcima. Svetu misu u Kotor Varošu predvodio je fra Petar Karajica uz koncelebraciju župnika fra Zorana Mandića. Ovom prigodom bio je prisutan i student iz Burundija fra Olivier Dukunze koji studira na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu. Na Uskrs vjernicima je otpjevao pjesmu koju oni pjevaju u

Dobru zabavu upotpunile su i neke tradicionalne uskrsne igre. Za najmlađe da se i one zabave pobrinuli su se Petar Verić i Ivona Marković koji su napravili stazu za najmlađe koji su se takmičili u nošenju jajeta u žlici. Atmosfera je bila odlična. Djeca su uživala u predstavi. Nagrade su bile 30, 20 i 10 Eura a sponzori su bili kao i prošlih godina Ekipa mladih iz Welsa na čelu sa Željkom Jelušićem i Zlatkom Markovićem.

Viki

Sv. Leopold Bogdan Mandić

Mali rastom, ali velik duhom, Leopold Bogdan Mandić je rođen u Herceg Novom (Boka Kotorska) u Crnoj Gori. Proveo je 40 punih godina u svojoj ispovjedaonici u kapucinskom samostanu u Padovi, gdje je umro i pokopan. Postupak za proglašenje blaženim započeo je već 1946. godine. Tijelo mu je neraspadnuto preneseno s gradskog groblja u kapelicu do crkve, u kojoj je trajno ispovijedao. Blaženim ga je proglasio 1976. g. papa Pavao VI, a svetim ga je 1983. proglasio papa Ivan Pavao II. Tako je naša filijalna crkva u Zabrdi posvećena ovome dragom nam svecu.

Kako je sv. Leopold padao ponedjeljkom 12.5. zbog vjernika koji su stigli na proslavu sv. Leopolda sveta misa je pomjerena za nedjelju 11.5. kako bi oni koji putuju vratili se u popodnevne satima svom prebivalištu gdje trenutno borave. Misno slavlje predvodio je fra Zoran Mandić uz koncelebraciju fra Jure Aščića. U prigodnoj propovijedi fra Zoran je istaknuo lik i djelo sv. Leopolda. Iako tijelom neugledan i odbačen od braće sv. Leopold će postati svetac kojemu će se slijevati mnoštvo ljudi po riječ utjehe i ohrabrenja, od onih običnih do onih uglednih, moćnih ljudi onoga vremena. Sv. Leopold nije se veličao, bio je čovjek koji je znao kako je najbolje živjeti, poslušan svojoj vjeri, postao je slušaonica

kojemu su mnogi dolazili, djelio savjete, pomagao drugima. Bio je skroman, a gdje je danas ta skromnost, današnje vrijednosti su se izgubile.

Svatko od nas može krenuti stopama sv. Leopolda nasljedovati život kakvim je on živio, biti jednostavan, biti skroman, pomagati drugima, slušati druge. U susretu s njim, ljudi su doživljavali što znači susret s ljubavlju i milosrđem i od njega su odlazili bitno drugačiji.

Na misnom slavlju 11. Svibnja ove godine bilo je nazočno dosta vjernika. Kao i prošlih godina, poslije sv. Mise Zabrdci su za sve pripremili ručak i u lijepom raspoloženju se razišli svojim kućama.

Viki

Fra Juro Marčinković odlikovan javnim priznanjem Ličko-senjske županije.

Ličko-senjska županija je teritorijalno najveća županija u Republici Hrvatskoj.

Dan Županije proslavljen je u petak, 23. svibnja. Tim povodom, između ostaloga, dodijeljena su županijska priznanja pojedinim ustanovama, udrugama i pojedincima, među kojima je bio bosanski franjevac fra Juro Marčinković.

U svezi s tim, autoru ovog izvješća iz kabineta župana stiglo je priopćenje u kojemu piše:

„Fra Juro Marčinković odlikovan najvišim priznanjem Ličko-senjske županije.

Središnja svečanost obilježavanja Dana Ličko-senjske županije održana je 23. svibnja u kinu "Korzo" u Gospiću, gdje se okupio velik broj uzvanika, predstavnika državne i lokalne vlasti, ustanova i javnog života.

Svečanosti su nazočili brojni uzvanici, među kojima potpredsjednik Vlade RH i ministar unutarnjih poslova Davor Božinović kao izaslanik predsjednika Vlade RH, saborski zastupnik Ivan Dabo kao izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora te izaslanici drugih najviših državnih dužnosnika, načelnici i gradonačelnici s područja županije i brojni predstavnici institucija, ustanova i javnog života, među kojima su bili gospićko-senjski biskup mons. Marko Medo i kancelar biskupije preč. Mišel Grgurić.

Na svečanoj sjednici, župan Ernest Petry i njegova zamjenica Jasna Orešković Brkljačić uručili su najviše županijsko priznanje fra Juri Marčinkoviću, svećeniku i dugogodišnjem duhovniku, u znak zahvalnosti za njegov izniman doprinos duhovnom, kulturnom i društvenom životu županije.

Priznanje je dodijeljeno na prijedlog Mirka i Anke Sertić iz Jezerana, koji su istaknuli fra Jurin neumorni rad na obnovi župnih crkava u Jezeranama, Križpolju i Stajnici, kao i njegovu predanost pastoralnom radu i karitativnom djelovanju. Posebno su naglasili njegovu ulogu u

stvaranju i vođenju emisije Zlatni savjeti na Laudato TV, koja je do danas doživjela preko 200 izdanja i stekla status najgledanije emisije te televizije.

Fra Juro je svojim djelovanjem spojio tradiciju i suvremenost, pastoral i praktičnost - okupljajući mlade, pomažući starima, promičući zdrav život, ekologiju i vrijednosti zajedništva. Njegova jednostavnost, skromnost i stalna dostupnost učinile su ga omiljenim i poštovanim svećenikom daleko izvan

granica župa koje je vodio.

Ovo priznanje dolazi u povodu 55. obljetnice njegova svećeničkog djelovanja te devet godina službe u Gospićko-senjskoj biskupiji, a predstavlja javno priznanje osobi koja je svojim životom i djelom postala simbol duhovne snage, predanosti i nesebičnosti, napisano je u priopćenju iz kabineta župana Ličko-senjske županije.

Proslava Dana Ličko-senjske županije počela je svečanim misnim slavljem u gospićkoj katedrali koje je predvodio gospićko - senjski biskup Marko Medo. Među suslaviteljima bili su fra Juro i njegov brat fra Stipo, župnik župe Sućuraj na otoku Hvaru.

Potrebno je napomenuti da je fra Juro sada župnik župe Kopolje i upravitelj još dviju župa u Gospićko-senjskoj biskupiji koja je u subotu, 24. svibnja proslavila 25. obljetnicu svoje uspostave. Fra Jurino odličje je svojevrstni jubilejski dar Gospićko-senjskoj biskupiji i čast Franjevačkoj provinciji Bosni Srebrenoj čiji je član.

*Gospić, 23. svibnja 2025.
Stipo Marčinković*

Hodočašće u Podmilačje 2025. godine

Tradicionalno naši vjernici idu pješice sv. Ivi u Podmilačje. Tako je bilo i ove godine, 22. 6. 2025. godine u župnoj crkvi skupina od 250 hodočasnika od najmlađih do najstarijih, krenulo je u ranim jutarnjim satima put Podmilačja.

Blagoslovio ih je fra Pero Karajica direktor KSA Sarajevo. Fra Zoran je predvodio hodočasnike zajedno sa Stipom Vidić - Efanom.

Nakon molitve i blagoslova u župnoj crkvi u Kotor Varošu, hodočasnici su krenuli prema Sokolinama, gdje je fra Pero zajedno sa fra Zoranom predvodio sv. misu za njih.

Ove godine hodočasnike je pratilo jako sunce ali vjerni svojim zavjetima koje su nosili nije im smetala te su bez problema stigli u Podmilačje.

Hodočašće samo po sebi podrazumijeva,

mir, pokoru i molitvu. Na putu prema Podmilačju, hodočasnici su molili kronicu sv. Ive i Gospinu; te se uz ispit savjesti pripremili za svetu ispovijed.

Bilo je smijeha, suza, pjesme. Bilo je lijepo. Ovom prigodom zahvaljujemo SIM

Tehnik, Ocu Rodoljubu parohu u pravoslavnoj crkvi u Živinicama, fra Juri Tokaliću i načelniku Dobratića, Fikretu Tuzliću, Rodi, Želji Tomiću i mnogim drugima koji su na bilo koji način pomogli i dočekali hodočasnike sa hranom i osvježanjem. Hodočasnike je dočekao fra Matej đakon i blagoslovio ih je. Hodočasnički

križ je predan fra Mateju za koji se nadamo da će ga vratiti hodočasnici podmilačkog kraja koji će hodočastiti Gospi i sv. Roku u naš kraj.

Fra Zoran Mandić

Ovogodišnji blagoslov polja

S proljećem dolaze razne aktivnosti, pa tako i vjerske. Blagoslov polja i sv. Mise na grobljima započeli smo 23. travnja 2025. godine na Jurjevo svetom misom i blagoslovom polja na groblju Slatini a završili smo na dan Tijelova 19.06.2025. godine na groblju Draguljići.

Obredi blagoslova polja drže se od davnina po grobljima, tako da na svakom groblju održavamo blagoslov polja koje nije samo tradicija

već i molitva i zahvaljivanje.

Svećenici u svojim molitvama molili su za naše pokojne i za one koji nisu bili s nama.

I ove smo blagoslove obavili u nadi i vjeri da će Bog pomoći i da će sve ono što su naše vrijedne ruke činile uroditi dobrim plodovima. Plodovi blagoslova polja su višestruki i zato ih trebamo sačuvati.

Ove godine vjernici su obišli sva groblja a kao i posljednjih godina najposjećenije je bilo groblje u Zabrdju.

Nakon svetih misa i blagoslova na većini groblja bio je pripremljen ručak za sve nazočne a za to su se pobrinuli sami vjernici koji pripadaju određenom groblju uz pomoć ljudi koji vode glavnu brigu o grobljima. Hvala svima koji su sudjelovali na uređenju i čišćenju te u pripremi ručka za „užinare“.

Viki

Tijelovo ili Brašančevo

Svake godine devetog četvrtka nakon Uskrsa slavi se Svetkovina Presvetog Tijela i Krvi Kristove, odnosno Tijelovo, jedan od značajnijih blagdana u katoličkoj liturgijskoj godini. Taj je blagdan itekako važan za Katoličku crkvu jer je riječ o svetkovini u spomen na ustanovljenje euharistije na Veliki četvrtak.

I mi smo kao i svake godine na Tijelovo slavili sv. Misu u kotorvaroškoj crkvi. Okupio se veći broj vjernika (vidjelo se da su mnogi došli iz inozemstva). Misno slavlje predvodio fra Zoran Mandić, župnik. Župnik je u propovijedi vjernike podsjetio kako je blagdan Tijelova jasan znak svjedočenja svoje vjere i pripadnosti Crkvi.

Taj dan imali smo i blagoslov polja i sv. Misu u Draguljćima.

Viki

Krizma u Vrbanjcima

U subotu 07.06.2025. godine u župnoj crkvi Svetoga Franje u Vrbanjcima banjalučki biskup mons. Željko Majić, podijelio je sakrament svete potvrde za troje krizmanika. U koncelebraciji su bili: župnik – upravitelj župe fra Juro Aščić, fra Zoran Mandić župnik župe Kotor Varoš i fra Tomislav Svetinović župni vikar iz samostana Petričevac.

Prije svete mise biskup se susreo s krizmanicima i njihovim kumovima te ih potaknuo da nastave živjeti život u zajedništvu s Bogom.

Pored krizmanika imali smo i jednog prvopričesnika. Krizmanici su: Irina i Nensi Piličić, Lara Andrijević i prvopričesnik Andrej Andrijević.

U prigodnoj propovijedi naglasio je da su krizmanici i krizmanice kroz život vođeni ljubavlju svojih roditelja, obitelji i prijatelja, a da će danas iskusiti poseban dar – ljubav Duha Svetoga, koja će ih ispuniti i nadahnuti da budu istinski svjedoci vjere i zauzeti članovi Crkve, koja ih s ljubavlju prima, ali i očekuje od njih odgovornost.

Slijedilo je župnikova čestitka krizmanicima, zahvala biskupu i svečani blagoslov koji je udijelio biskup Željko.

Poslije mise uslijedilo je zajedničko fotografiranje krizmanika s biskupom, zatim okupljanje krizmanika i njihovim gostiju za obiteljskim stolom.

Čestitamo našim krizmanicima i molimo da ih Duh Sveti prati u njihovu budućem životu.

Viki

Proslavljen 60 rođendan

Na dan 31.05.2025. godine častio nas je, povodom obilježavanja 60-te godišnjice svog rođenja, fra Pero Karajica.

Trebala je da bude velika fešta ali slavlje je malo poremećeno zbog smrti Karajica Ante Antića rođaka fra Pere.

Kod obiteljske kuće okupila se sva rodbina fra Perina od braće, sestara i njihove djece do kumova i prijatelja. Fra Zoran mu je darovao jednu zanimljivu sliku koja je prikaz njegova „burna i vesela“ života.

Bog ga poživio među nama barem još puno godina u zdravlju i veselju!

Želimo mu da kao i dosad vedar, zdrav, okretan i da nam uvijek bude stup zajedništva i okupljanja!

Viki

ILINA 2025.godine

Misnim slavljem proslavljen je patron filijalne crkve u Jakotini koju je predslavio dosadašnji kotorvaroški župnik fra Zoran Mandić uz koncelebraciju fra Vinka Markovića novog kotorvaroškog župnika.

Na misnom slavlju nazočilo je oko stotinjak vjernika iz inozemstva i Kotor Varoša, Nakon mise slavlje je nastavljeno u novoizgrađenoj zgradi pored crkve.

Misno slavlje proslavljeno je i u Plitskoj. Misno slavlje predvodio je fra Juro Aščić, upravitelj župe Vrbnjci. Na misi sudjelovalo stotinjak vjernika. Nakon mise nastavljeno je druženje.

Vinko Marković, župnik

Hodočašće mladih iz Velike Gorice

U organizaciji župne zajednice i pastoralnih voditelja, skupina mladih sudjelovala je 9. i 10. svibnja 2025. na dvodnevnom hodočašću u Bosnu i Hercegovinu, posjetivši Sarajevo, Banju Luku i Kotor Varoš.

Polazak je bio u noćnim satima s četvrtka na petak. Grupa je stigla nešto iza 8 sati u dvorište Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih "Ivan Pavao II." u Sarajevo. Po dolasku su osigurani doručak i smještaj.

U prostorijama centra održano je predavanje vlč. Antonia Kovačića na temu međureligijskog dijaloga i života u multikulturalnom društvu.

Nakon kateheze, uslijedilo je stručno vodstvo kroz Sarajevo, tijekom kojeg su hodočasnici posjetili gradske znamenitosti, uključujući Vijećnicu, Baščaršiju, Sebilj, džamiju, pravoslavnu crkvu, sinagogu te katedralu Srca Isusova.

Poslijepodne je bilo predviđeno za slobodno razgledavanje grada, pri čemu su mladi mogli posjetiti muzeje (Muzej Sarajeva, Muzej ratnog djetinjstva, Muzej Jevreja, Muzej zločina protiv čovječnosti i genocida i dr.), žičaru, tržnice te

druge kulturne i povijesne lokacije. Većina je za ručak odabrala lokalne specijalitete – sarajevske ćevape.

U večernjim satima, u katedrali Srca Isusova slavljena je sveta misa, nakon koje je uslijedilo euharistijsko klanjanje i izlaganje o povijesti katedrale koje je održao tamošnji župnik mos. Ivo Tomašević. Bio je to za mnoge nezaboravan susret.

Dan je zaključen večerom i smještajem u prostorijama centra.

Drugi dan hodočašća započeo je doručkom i pripremama za polazak prema Banjoj Luci. Po dolasku, grupa je posjetila Trapistički samostan poznat po proizvodnji trapističkog sira i piva. U sklopu crkve nalazi se i muzej s relikvijama, dokumentima i drugim predmetima.

Nakon razgledavanja, organiziran je zajednički ručak.

Hodočasnici su potom nastavili prema Kotor Varošu. Tamo ih je dočekao fra Zoran Mandić te upoznao s lokalnom zajednicom i poviješću župe Rođenja Blažene Djevice Marije. Vrhunac dana bila je sveta misa u crkvi Uznesenja BDM u Sokolinama, do koje je vodilo gotovo dvosatno pješaćenje uzbrdo popraćeno molitvom.

Povratak za Zagreb uslijedio je kasno navečer, uz dvije stanke i kraći zastoje na granici.

Putovanje je trajalo do iza jedan sat ujutro.

Na kraju, vrijedi istaknuti riječi jednog od putnika:

– **"U busu su se puštale pjesme, pjevalo se, a na ulasku u Veliku Goricu većini je ako ne i svima bilo žao što je ovom putovanju došao kraj."** rekao je putnik Petar Grubić.

Hodočašće je proteklo u ozračju molitve, učenja, prijateljstva i druženja. Ostat će nam svima kao lijepa uspomena koju ćemo zauvijek čuvati u našim srcima.

Antonio Kovačić

SVETIŠTE GOSPE OLOVSKE

Mala monografija i hodočasnički vodič FRANJEVAČKI SAMOSTAN

Olovski samostan, skupa s crkvom, održao se 240 godina pod turskom upravom. Doduše, kroz to vrijeme mnogo je članova samostana bilo ubijeno i mučeno, nebrojeno mnogo novca je izdano za dobivanje raznih dozvola, za oslobađanje zatvorenika, na razne globe i namete, ali samostan je ipak ostajao uzgor. Međutim, druga polovica 17. stoljeća donijela je nepremostive poteškoće za samostan. Već dotada je islamiziranje pririjedilo katoličko stanovništvo. U to vrijeme započinje i jače iseljavanje katolika u krajeve preko Save, osobito onamo gdje je bilo pastoralno područje olovskog samostana: Ilok, Vukovar, Šarengrad i dr. Zbog prorjeđivanja vjernika, olovski samostan gubi izvore prihoda a nameti se ne smanjuju pa on zapada u velike dugove. Tako je oko 1670. godine olovski samostan bio čak i privremeno napušten. Biskup fra Nikola Ogramić, u prigodi svoje kanonske vizitacije 1672. godine, zabilježio je da je u Olovu (u Olovu i okolici) samo jedan svećenik za

390 obitelji vjernika a samostan i crkva da su zapušteni i obrasli trnjem.

Iz ove krize samostan se uspio privremeno izvući: dugove je podmirio skupljanjem milostinje po Italiji i drugim katoličkim zemljama te se opet naselio. Međutim, za Bečkog rata (1683 – 1699) neprilike su se još više pogoršavale a iseljavanje je opsežnije nastavljeno, tako da je katoličkog stanovništva iz Olova i okolice gotovo nestalo. Godine 1687. opet fratri, izuzev gvardijana, napuštaju olovski

samostan. A godine 1700. starješinstvo franjevačke bosanske provincije odlučuje da se „gvardijan olovskog samostana skupa sa svojom familijom (misli se, redovničkom) preseli u rezidenciju sv. Ivana, koja se ima ustanoviti u Iloku, do daljnje odredbe Božje i časnog Definitorija”. Možemo smatrati zadnjom samostanskom obitelji onu koja je imenovana 20. svibnja 1702. godine (premda ona nije u Olovu boravila):

fra Grgo Gabrić, gvardijan
fra Ivan Vidić, defnitor i diskret
fra Josip Barišić, diskret
fra Ambroz Stojković
fra Serafin Franić.

Bilo je i drugih povoda za nametanje globa, koje samostan tada nije bio u stanju isplatiti. Godine 1681. jedna skupina hajduka ubila je nekoliko Turaka i jednog činovnika kod crkve na Bakićima. Turske vlasti su odmah svalile odgovornost na samostan i zahtijevale globe. Kada su se, nekoliko

godina nakon toga, ponavljali slični nemiri u prigodi svetkovanja Velike Gospe, i sam je gvardijan predlagao turskim vlastima da se crkva zatvori i svetkovanja dokinu. Izgleda da je tako i učinjeno jer, nakon pobjede Eugena Savojskog, neki ugledni službenik austrougarske vlasti zauzimao se iz svoje zemlje baš za olovsku crkvu i molio da se omoguće hodočašća, a on da će sam isplatiti dugovanja samostana turskim vlastima. Međutim, to je zauzimanje shvaćeno kao uplitanje u unutrašnje stvari, dapače ispletena je verzija da će kod mirovnih pregovora biti postavljeno i pitanje olovске crkve.

Jedan lako razumljiv razlog navodi M. Filipović u svojoj monografiji Olova: Bosanski muslimani (zapravo ondašnji Turci) bili su u to vrijeme još više razdraženi protiv katolika te su ih u većoj mjeri progonili. A poslije povlačenja Austrijanaca mora da su se teško osvećivali bosanskim katolicima. Olovski manastir je i ranije mnogo osobito smetao bosanskim muslimanima (tj. Turcima), jer je bio jednim od glavnih duhovnih središta bosanskih katolika, gdje su se oni svake godine skupljali u ogromnom broju, a ti su skupovi pridonosili održavanju i jačanju katoličke vjere u Bosni. U tome, a ne u samostanskom bogatstvu, treba gledati uzrok proganjanju olovskih franjevac.

Epilog svega toga bio je da su samostan i crkva, u noći između 1. i 2. kolovoza 1704. godine, zapaljeni i posve izgorjeli. Nije bilo nikoga u samostanu. Inače, boravio je u njemu samo gvardijan, ali on je vjerojatno išao sabirati svećenike za ispovijedanje hodočasnika na Veliku Gospu.

Prema ljetopiscu Beniću, bili su isprva nepoznati začetnik i izvršitelj tog nedjela. Međutim, jedan „ciganin“, imenom Kotoman, mučen teškom bolesti i osjećajem krivnje, ispriповjedio je prisutnima kako je njemu Sefer-paša dao konja i dva dukata da potajno zapali samostan i crkvu. On je, te i te noći, složio svežanj od suhe kore drveća, napravio baklju, ubacio je kroz prozor u jednu sobu koja se nalazila od strane brda, i pobjegao. Dok su se stanovnici u kasabi probudili i primijetili požar, vatra je toliko zahvatila da se ništa nije moglo spasiti.

Uz staru crkvu i samostan bilo je groblje. To se moglo lako ustanoviti kada su se kopali temelji za novu crkvu i kad su vršena druga iskopavanja. Na površini zemlje, pod ruševinama kamenja od crkve i samostana, grobovi nisu bili ničim obilježeni, osim nekoliko vidljivih stećaka. A tu je pokopano nekoliko biskupa, pokopan je fra Matija Divković, pokapani su samostanci, a ondje je izgleda bilo i zajedničko groblje: zahvatalo je veliku površinu.

Nastavit će se...

Dobrota

Isusovu poruku, evanđelje, nazivamo radosnom, veselom vijешću. Bez jezičnih sitničarenja, važno je imati u vidu da se radi o dobroj i blagoj vijesti. Naime izvorna grčka riječ euangelion sastavljena je od eu – dobar, blag i angelein – javiti. Osobina svega što postoji, bitak uopće, jest dobrota. Za Boga najradije kažemo da je dobar. Iz dobrote slijede sve druge vlastitosti. I radost. Dobro nas čini radosnima, a radost dobrima. Za evanđelje koristimo i pojam blaga vijest, blagovijest – posebno kad se odnosi na anđelovo naviještenje Mariji da će roditi Isusa, što i slavimo na istoimeni blagdan.

Od kako je čovjeka nema ljudima bolje ni radosnije vijesti od one da im se rodilo dijete, da je novi čovjek došao na svijet. Indikativno je da se termin dobra vijest (euangelion) u starini koristio u prilikama kada se dobivala bitka ili rat. Dobra vijest, paradoksalno, jednom je kad se rađa život, a drugi put kad se slavi smrt neprijatelja. U Bosni postoji perzijsko-turska riječ muštuluk, što označava «bakšiš ili nagradu onom koji prvi javi kakvu dobru, radosnu vijest» (A. Škaljić).

Za Božje ljude, naročito proroke, kaže se da su vjesnici i blagovjesnici, donositelji Božje oslobođajuće i blage vijesti. U sinagogi zavičajnog grada Nazareta Isus citira proroka Izaiju i govori za sebe da se na njemu ostvaruje proročka riječ da je blagovjesnik siromasima, navjestitelj oslobođenja

ljudima od sljepoća, sputanosti i ropstava, vjesnik godine Božje milosti. Isusovo evanđelje čini ljude slobodnima, zdravima, jednom riječju dobrima. No, ne čini to magijski ili kao da je dovoljno samo kazati da je se kršćaninom i kao da je tim već netko dobar čovjek. Dobrota nije nasljedna ni privilegij izabranih. Ne može se biti dobar na tuđi račun, u zaklonu ili manipulirajući drugima. Evanđelje traži korjenitu promjenu života, nepokolebljivu odluku i trajnu osobnu zauzetost oko dobra. Dobrota nije jeftina, ona skupo košta. Više je od asketizma i žrtvovanja. Ona je strpljivo i zatajno darivanje i nad ponorima prezira i poraza, sve do raspete ljubavi, s iskrom neugasive nade u novi, bolji, uskrсни život.

Valja razlikovati dobroćudnost, dobrohotnost i dobrotvornost. Lijepo je biti dobre ćudi, imati, kako kažemo, dobru narav, iako nema loše naravi. Više od dobroćudnosti je dobro htjeti, a najuzvišenije je dobro tvoriti, biti dobročinitelj. Dobar čovjek omogućuje drugima da dobro žive. Uvećava im radost.

U «kulturi odbacivanja» i «protivnatalitetnog mentaliteta», u «demografskoj zimi» (Papa Franjo), nužno je suočiti se s našim mračnim egoizmom. Dobar čovjek se odlučuje za život, širi život, jer je zahvalan što postoji. Sve gleda kao dar i slobodno se dariva. Velikodušan je, ne straši se osiromašiti da bi drugi bili bolji, uspješniji, radosniji.

Dobar čovjek je moralno jak. Ne ide da se sviđi niti se dopušta zavesti lakim ponudama sa strane. Nije potkupljiv, ne mijenja prijatelje iz koristoljublja. Jakost dobroga čovjeka ogleda se i u tome da se ne da ucijeniti. Ne podliježe pohvalama i udvaranju niti pada u samosažaljenje kako god udarao u protivštine, nego uspravno i s nadom u dobar ishod, podnosi poruge i nerazumijevanja, samoće i poraze. Dobar čovjek uživljava se u bitno, iskreno je brižan i solidaran. U prijateljivanju nije posesivan, nego neznatno izmaknut, ali zainteresiran. Nije bučan, nego suzdržan i tih, postojan i pouzdan. Prijatelje teško mijenja, njima

ne vlada niti ih čini svojom služinčadi i vječnim dužnicima.

U Pavlovom himnu ljubavi riječ velikodušan (1 Kor 13,4) neki prevode sa strpljiv: Ljubav je strpljiva. Dobar čovjek ljubi velikodušno, široke duše i strpljivo. Do boli ga pogađa loše stanje oko njega i u svijetu, ne uživa u nesrećama drugih, aktivan je da promjeni tuđu nesreću u sreću, da pridonese radosti bližnjega. I svojih neprijatelja. Premda ima iskustvo gubitaka i poraza, ne priklanja se lošima, ne malakše, ne pada u prosječnost, nego uporno čini dobro.

Nimalo nebitna oznaka dobrote je i humor. Dobar čovjek voli šalu i smijeh i kad mu je teško do pucanja duše. Na svoj račun najprije. Jer sve naše ljudsko je prolazno i nespretno. U svemu ima nešto

smiješno. Svi smo smiješni! Komični su i naši protivnici i neprijatelji. Krajnje je tragikomično ako se pokazujemo kakvi nismo, ako ne ljubimo i ne služimo, nego želimo vladati ljudima; ako smo napeto preozbiljni u mesijanstvu koje smo si sami zadali ili koje su nam drugi lukavstvom namijenili ili naredili. Što smo umišljeniji, to smo smješniji; što smješniji, to smo tragičniji. Opuštenošću i humorom evanđeoski dobar čovjek naviješta Isusovu dobru vijest koja ljude nasmijava i usrećuje, čini boljima i radosnijima.

Ivan Šarčević

Tekst objavljen u: Vjesnik Franjevačkog samostana Svetog Luke, god XIX, broj 216, str 28.

Pieter Steinz

Čitanje kao životna potreba

Ljubav prema knjigama – bibliofiliju – povezujemo s velikim talijanskim autorom dvadesetog stoljeća. Umberto Eco imao je kućnu biblioteku koja je brojala više od 35 000 naslova. Ta je bila veća i bila je u stanu u Milanu. Imao je još jednu, upola manju. Ta je bila na imanju u selu. Impresivna je i ta manja. Da dnevno čitamo jednu knjigu, i da čitamo u tom ritmu neprestano 65 godina, jedva bismo pročitati njegovu manju biblioteku. A što je tek s knjigama kojima se vraćamo i iznova čitamo? Da parafraziram prijatelja: knjige koje ne vrijedi čitati i drugi put, nije vrijedilo čitati ni prvi. Lijepo je čitati iste knjige, a neke su mi najljepše kad ih čitam po treći put. Lijepo je, također, knjige čitati očima i srcem drugih. Uživao sam i iznova se oduševljavao naslovima koje volim i piscima koje sam opet susretao, ali sada s jednim mladim nizozemskim novinarom koji ima terminalnu dijagnozu. Već je proputovao i posjetio one zemlje i prostore koji ljudi požele posjetiti ako znaju da im se smrt bliži. Nije ekscentrik niti ima tendenciju za skakanjem iz padobrana ili za paraglidingom, što je učestala želja umirućih. On se u svojoj bolesti prisjeća pisaca i

knjiga koje voli i koje želi opet (pro)čitati. Pritom piše eseje o njima. Piše i o stanju svoga ALS-a. Tužna knjiga jer čovjek neminovno jako ubrzano umire. Zabavna jer je duhovita. Odlična jer je knjiga o knjigama. Uistinu dobra knjiga ovog autora o najboljim knjigama njemu najdražih pisaca. Netko je nekad zaključio da puno čitanja vodi životu a malo odvodi od njega. Mogao bi to biti Albert Camus. Na tragu te misli, može se reći da prestanak čitanja ubrzava umiranje onima koji su od čitanja i za čitanje živjeli. Upravo čitanje Pieteru Steinzu bila je motivacija za život. Iznova je čitao. Iznova razmišljao o istim knjigama. Konačno opet se osvrtao i pisao o njima. I kao Andrićeva Aska, u ljepoti umijeća (pisanja) produžavao sa životom.

Rodio se u Rotterdamu. Diplomirao je povijest na Sveučilištu u Amsterdamu gdje će ju neko vrijeme i predavati. Završio je i studij engleskog jezika i književnosti. Upravo književnost će biti njegova ljubav do smrti. Živio je u Haarlemu. Osim ljubavi prema novinarstvu i književnoj kritici, volio je putovanja. Imao je puno hobija a između ostalih trčao je maraton(e). Upravo poslije trčanja pariškog 2013. nije se osjećao dobro. Posjetio je liječnike.

Došao kod jednog doktora, pa kod drugog. Završio je kod neurologa, prvog, zatim i drugog. I konačno je dobio dijagnozu: amiotrofična lateralna skleroza, popularnija u svojoj kratici ALS. S obzirom na dijagnozu, doktori su mu najoptimističnije predviđali dvije godine. Do tada je živio i baš uživao u svom životu. Započelo je umiranje. Pomislio je da treba uživati u onom vremenu što mu je preostalo. Bolest je smrtonosna, progresivna i nepredvidiva, rekli su mu. Kroz nju će autor otkriti i drugačijeg sebe.

„U životu sam imao previše sreće da ne bih mogao prihvatiti puki peh“, tako je zapisao u prvom tekstu u ovoj knjizi, onom o Platonovom Fedonu i Sokratovom opuštenom i odlučnom ispijanju otrova. Prijatelj mu je ukazao na povezanost njegove i filozofove sudbine. Potaknuo ga da smrt tj. bolest prihvati „relativizirajući, s ironijom i humorom“. Bolest je ta na smrt. Prerijetka je, tek na sto tisuća ljudi dođe osam oboljelih, pa su i ulaganja u medicinska istraživanja oskudna. Sreća u nesreći je da napada mišiće ili dišni sustav ali ne napada mozak ili libido. U ovoj se bolesti ne samo ubrzano nego eksponencijalno rapidno stari. Onda ne čudi da se pisac osvrće i na Wildov roman Slika Doriana Graya, „najsugestivniji književni opis starenja“.

Jedan tekst ovako započinje: „Poznata priča. Onoga dana kad sam ponosno izjavio da – otkad mi je postavljena dijagnoza – nijednu noć nisam loše spavao, počela je nesanica“. A s nesanicom i neprestana razmišljanja. Sjetio se onda i stihova nama posve nepoznatog ali zapravo prominentnog nizozemskog pjesnika Johannesa Severinusa Bloema: „mислеći na smrt ne mogu spavati, a ne spavajući mislim na smrt“. U tim svojim razmišljanjima često je prizivao još jedan stih istog autora: „svako je biti stvoreno za ne biti“. Za Pietera Bloem uz Leopolda (Jan Hendrik) predstavlja vrhunac nizozemske poezije. I još dodaje da bi se James Joyce oduševio činjenicom da prezimena dvojice najvećih nizozemskih pjesnika kreiraju ime glavnog lika iz Uliksa.

Piše o književnosti. Razmišlja o likovima s kojima se u različitim životnim situacijama

poistovjećivao. „Vječne Hamletove dvojbe, don Quijoteov naivni idealizam, bezobzirna ambicija doktora Fausta“ – sve mu je to gicalo maštu ali nije mogao ni sanjati da će se poistovjetiti s Oblomovim, propisnim lijenčinom iz ogromnog i užasno napornog ruskog romana zbog kojeg je nastao pojam oblomovština kojom se opisuje lijenost, pasivnost, apatičnost i bezvoljnost u svojoj ontologiji. Jednako kako se prisjeća ovog teškog romana ruskog realizma, iznova čita i francusku renesansu o neumjerenosti Rabelaisovog junaka. Ali čita i dječje knjige. Ne čudi da mu je najdraža Čudesna biljka Paula Biegela u kojoj srce kralja na samrti može probuditi jedino čudesna biljka za kojom iscjelitelj traga. A da kralj ne umre, šalje životinje koje susreće da kralju ispričaju priču i tako mu srce održavaju na životu. Opet čita i Andersenovu Malu sirenu uz koju razmišlja što mu je važnije: hodati i plesati ili govoriti i pjevati. A uz Alice i njezine pustolovine zaključuje da je – unatoč nedostacima i žalu što se spustila u zečju rupu – „pomalo zabavan i ovakav život“.

Jasno da čita i klasike poput Williama Shakespearea, Thomasa Manna, Georgea Orwella, Hermannia Hessea, Marcela Prousta, Bohumila Hrabala, Wislawe Szymborske, Edgara Allana Poea ili Arthura C. Clarkea. Svakako su u ovom kratkom prikazu vrijedni spomena naslovi koje prepoznajemo prvenstveno kao odlična filmska ostvarenja: Greška u našim zvijezdama, Čudnovati slučaj dr. Jekylla i g. Hydeja, Tajni život Waltera Mittyja, Parfem, Neobična priča o Benjaminu Buttonu ili nezaboravni Hi-Fi.

„U svemu sam tražio mir, ali ga ne nađoh nigdje osim u kutu s knjigom“, tako je u svome remek-djelu zapisao na početku spomenuti Eco. Kad je Steinz dobio dijagnozu, i kad je posvijestio sebi da je bolest terminalna, čitajući knjige i naslove onih autora koje je želio bar još jednom pročitati držao je smrt na odstojanju posve pomiren s njom.

Mišo Sirovina

Tekst objavljen u: Vjesnik Franjevačkog samostana Svetog Luke, god XIX, broj 216, str 12-13

Lijepo ponašanje u crkvi

Svećenik Hercegovačke franjevačke provincije fra Goran Azinović objavio je promišljanje o ponašanju za vrijeme svete mise. Naglasio je kako danas nedostaje doličnog ponašanja za vrijeme svete mise. U nastavu donosimo promišljanje fra Gorana Azinovića.

Često promatram ljude za vrijeme svete mise i učim puno toga što nije dolično ponašanje na misi, istaknuo je fra Goran Azinović. "Nekad i ne želim promatrati, ali vidim, nekad bih volio da ne vidim. Jedan fratar fra Frano Delić jednom je napisao deset pravila kako se ponašati u crkvi i sada ih možemo zajedno preći", rekao je.

"1. U crkvu treba doći na vrijeme, prije svete mise – Danas mnogi kasne na misu, dođu u zadnji tren, zakasne. Svoj automobil parkiraju na nepropisnim mjestima.

2. Doći dolično odjeveni – Mnogi ne znaju doći u crkvu lijepo odjeveni. Mi smo kao sjemeništarcima morali nositi crne hlače, bijelu košulju i crne cipele. Odijelo. Mnogi danas ne znaju lijepo doći crkvi.

3. Isključiti svoj mobitel – Mnogima za vrijeme mise zazvoni telefon. To ometa druge vjernike.

4. Žvakaća guma – Mnogi za vrijeme mise

žvaču žvaku. I kad ih svećenik upozori oni to nastave. To je neprimjereno bilo gdje pred ljudima, a posebno na svetoj misi.

5. Kišobrani – Isto tako i kišobrane ostaviti negdje na ulazu, a ne nositi ih sa sobom po crkvi.

6. Rezerviranje mjesta – Ostaviti i drugima mjesto u klupi. Posebno starije, ako sam mlađi ustati će drugima.

7. Pričanje na misi – Razgovaranje tijekom svete mise – Mnogi ljudi dođu i pričaju za vrijeme mise.

8. Ne čitati tisak za vrijeme mise – Ne čitati župni listić ili duhovni časopis za vrijeme mise.

9. Odgovaranje na misi – Moliti i pjevati zajedno s drugima, ali isto tako i odgovarati svetu misu. Trebamo svi odgovarati i moliti za vrijeme mise.

10. Odlazak na pričest – Kad idemo na svetu pričest može se kleknuti, ali nepotrebno je poklicanje prije svete pričesti. Možeš kleknuti i primiti hostiju, ali ne trebaš raditi klecanje. Možeš se pričestiti na ruke ili usta, ali preporuča se usta. Isto tako i čuvati red u crkvi. Mnogi zapale cigaretu čim izađu iz crkve. Ne to činiti u dvorištu crkve, a ni bacati papiriće".

[www:https://rastimouvjeri.com/](https://rastimouvjeri.com/)

Predstavljena knjiga „Osmanske isprave sutješkog samostana”

U subotu, 10. svibnja 2025. godine, s početkom u 18 sati, u impresivnom ambijentu samostanske crkve sv. Ivana Krstitelja u Kraljevoj Sutjesci, održano je svečano predstavljanje knjige „Osmanske isprave sutješkog samostana”, znanstveno-istraživačkog izdanja koje potpisuju prof. dr. Michael Ursinus, jedan od najuglednijih europskih osmanista, i mag. Ana Papić.

Večer je započela pozdravnim govorom domaćina fra Bone Tomića, gvardijana sutješkog samostana koji je svim prisutnima iskazao zahvalanost za dolazak, a samu promociju knjige najavio kao jedan od najvažnijih kulturnih događaja u povijesti ovoga samostana.

Promociji je nazočilo više od 120 ljudi, među kojima i sedam svjetski priznatih osmanologa i turkologa, koji su uoči događaja, u Kraljevoj Sutjesci proveli dva dana istražujući bogati arhiv osmanskih spisa pohranjenih upravo u ovom franjevačkom samostanu. Njihovo oduševljenje viđenim, kao i gostoprimstvom franjevac, izraženo je tijekom večeri u više navrata uz želju za ponovni dolazak i nastavak zajedničkog rada na istraživanju dokumenata čuvanih u samostanu.

Autor prof. Ursinus u svom izlaganju

istaknuo je povijesnu važnost ove knjige: „Knjiga koju predstavljamo nije prva monografija posvećena jednom franjevačkom samostanu u Bosni i Hercegovini. No, vjerojatno je prva te vrste koja je u potpunosti temeljena na osmanskoj arhivskoj građi pohranjenoj u vlastitom arhivu. Unatoč tome što je gotovo cijeli arhiv izgubljen tijekom velikog požara koji je početkom ljeta 1591. uništio crkvu i razne druge samostanske zgrade, Kraljeva Sutjeska se može pohvaliti da posjeduje najveću zbirku osmanskih dokumenata u Bosni i Hercegovini.”

Na više od 400 stranica, knjiga donosi gotovo 600 isprava, bilo kao kratke regeste, bilo kroz cjelovite prijevode, uz priložene faksimile originalnih osmanskih listina. Puni naslov knjige je Katalog osmanskih isprava iz Arhiva Franjevačkog samostana svetoga Ivana Krstitelja u Kraljevoj Sutjesci od konca 15. do konca 17. Stoljeća, a dokumenti koji su u njoj predstavljeni otkrivaju podatke o ljudima toga vremena, njihova imena, svakodnevne događaje, mjesta, toponime te nude neprocjenjiv uvid u život pod osmanskom vlašću na ovom prostoru.

Knjiga je pisana dvojezično, na hrvatskom i engleskom jeziku, a prijevod je izradila mag. Ana Papić. Nakladnik izdanja je Franjevački samostan sv. Ivana Krstitelja Kraljeva Sutjeska, dok su Kulturno-povijesni institut Bosne Srebrene i FMC Svjetlo riječi sunakladnici.

Večer je bila prožeta franjevačkim duhom i glazbom, a publiku je kroz program vodila Ivana Pekušić. Prisutni su, uz informativni dio promocije knjige, uživali i u izvedbama pjesama čiju su glazbu i stihove napisali franjevci, što je dodatno naglasilo simboliku prostora i zajedništva koje Kraljeva Sutjeska baštini stoljećima. Večer je tako započela izvedbom pjesme Kraljeva Sutjeska za koju je tekst i glazbu napisao fra Mirko Filipović, aranžman fra

Anto Kovačić, a koju su izveli mladi glazbenici, Anamarija i Luka Tomić. U nastavku večeri publika je čula i skladbu Ne poj krasavica, pri mne Sergeja Rahmanjinova u izvedbi Jovane Pavlović i Lucije Bošnjak. Svečani ton događaja dodatno je naglasila i dodjela zahvalnica i prigodnih darova gostujućim profesorima te posebnih priznanja autorima i sunakladnicima knjige za izvanredan doprinos očuvanju kulturne baštine i promicanju vrijednosti sutješkoga samostana.

Čitav događaj je zaključen snažnim emotivnim trenutkom – Bosanskom elegijom skladatelja fra Slavke Topića čiji tekst je napisao fra Mirko Filipović, a koju je maestralno izveo fra Emanuel Josić te time ostavio dubok dojam na sve prisutne i simbolično zaokružio ovu iznimnu večer.

Predstavljanje knjige bilo je više od znanstvenog događaja – bila je to priča o čuvanju povijesti, o vjeri u znanje, o zajednici koja kroz stoljeća neumorno čuva, prenosi i dijeli svoje blago. Objavom ove knjige, franjevci su još jednom pokazali da su istinski čuvari duhovne i kulturne baštine, a Kraljeva Sutjeska dokazala da je ostala ono što je oduvijek bila – živo središte čuvanja i stvaranja povijesti.

Sve informacije o kupovini knjige mogu se dobiti pozivom na broj 033 726 200 ili putem maila prodaja@svjetlorijeci.ba.

www.kcabbinn.net/hr/vijesti

Ljekaruša fra Jure Marčinkovića UPALA GUŠTERAČE (pankreatitis)

ZDRAVLJE

PITANJE

U zadnje vrijeme imao sam zdravstvenih problema, a liječnik mi je tek sada ustanovio upalu gušterače ili, kako u nalazima piše, pankreatitis. Kakva je to bolest i ima li ljekovitih biljaka kojima mogu izliječiti upalu?

ODGOVOR

Pankreatitis je upala ili infekcija gušterače. Akutna upala gušterače često se pojavljuje u osoba sa žučnim kamencem ili

onih koji dugotrajno piju alkohol. Očituje se bolovima u gornjem dijelu trbuha koji se pojasasto šire u leđa, a bolesnik zauzima zgrčeni položaj. Mogu se pojaviti i drugi znakovi, ovisno o uzroku bolesti, kao što su žutica te blijeda i masna stolica. Ako se kod bolesnika s upalom gušterače pojavi vrućica i zimica (trešnja od hladnoće usprkos visokoj temperaturi), može biti da je došlo do infekcije i gnojenja, što je vrlo opasno i odmah se valja javiti liječniku. Ako su akutne upale gušterače česte, može nastupiti kronična upala. Bolesnici mršave, propadaju, a poslije svakog objeda pojavljuju se bolovi u trbuhu. Upala gušterače bila je razlog da 2.571 bolesnik bude

primljen u hrvatske bolnice 2008. i tamo ostane prosječno 12 dana.

Uz dogovor s liječnikom preporučujem sljedeće biljne pripravke.

Sok od borovice (*Juniperus communis*). Kod slaboga rada gušterače dobro djeluje čaj od bobica borovice. Bobice dobro stucite ili sameljite pa u šalicu vrele vode stavite vrhom punu malu žlicu, ostavite 15 minuta poklopljeno i procijedite. Ujutro i navečer popijte po šalicu 218 nezaslađenog čaja. Pije se tri tjedna, a nakon tjedna stanke kura se ponovi. Osobe sa slabim bubrezima moraju borovice uzimati uz veliki oprez jer ponekomu ne čine dobro.

Sok od maslačka (*Taraxacum officinale*). U sokovniku napravite sok od svježih maslačkovih listova pa tripit na dan uzmite po veliku žlicu, i to 15 minuta prije doručka, ručka i večere, a kura traje šest tjedana. Nakon mjesec dana stanke, kura se može ponoviti. Time se pojačava rad gušterače i istodobno liječi upala.

Čaj od pirike (*Elymus repens*). Stavite dvije velike žlice usitnjena suhog korijena pirike u pola litre hladne vode i ostavite

preko noći (12 sati). Ujutro kuhajte na laganoj vatri dok ne uvri na polovinu, dodajte još toliko vrele vode i procijedite. Pola od toga popijte toplo i na gutljaje, a drugu polovinu ostavite na hladnom pa popijte navečer prije spavanja. Kura traje tri tjedna. Nakon mjesec dana stanke, kura se može ponoviti. Čaj je vrlo djelotvoran za rad gušterače.

Čaj od vodopije (žučenice, *Cichorium intybus*). Stavite vrhom punu malu žlicu mješavine od listova, cvjetova i korijena vodopije u šalicu hladne vode, pustite da vri minutu i procijedite. Na dan popijte tri šalice čaja, vrlo toplog i na gutljaje. Pije se tri tjedna, uzme tjedan stanke i kura se ponovi. Čaj je učinkovit kod upale gušterače, a posebno će je ojačati nakon izlječenja.

Višnje (*Prunus austera*) i trešnje (*Prunus cerasus*). Tijekom ljeta jedite što više svježih višanja i trešanja jer ljekovite tvari djeluju na sve organe, a osobito jačaju

gušteraču i jetru. Jednako tako ubijaju bakterije i dezinficiraju jetru, gušteraču i crijeva, što liječi i upale.

Papar kubeba (*Piper cubeba*). Taj papar raste samo na Javi i Sumatri, a upotrebljava se kao začin. Djelotvoran je i koristan za rad gušterače. Pomalo gorkast okus daje aromu između crnoga i začinskog papra. Dodavajte ga jelima tijekom upale gušterače ili drugih smetnji s tim organom.

Prehrana. Prvo i osnovno je nikad više ni pomirisati alkohol, a prehrana je jednaka kao i kod prethodno opisanih jetrenih bolesti.

Nastavit će se...

JAJCE – kraljevski grad

U organizaciji caritasa organizirali smo 05.06.2025.godine izlet u Jajce.

Radovali smo se tom izletu jer smo znali da je Jajce jedan od ljepših manjih gradova u Europi. Ima svoju posebnu ljepotu i povijest. Ljepota ovog gradića u srednjoj Bosni nikoga ne ostavlja ravnodušnim.

Prije samog dolaska u Jajce navratili smo u svetište sv. Ive u Podmilačje, obišli i pomolili se u crkvi, malo prošetali i krenuli put ka Jajcu.

U Jajcu nas je dočekao g-din Franjo Leovac djelatnik samostana sv. Luke u Jajcu i kustos muzeja. Posebnu vrijednost ovom muzeju daje sarkofag u kom se čuvaju kosti posljednjeg Bosanskog kralja Stjepana Tomaševića. Riječ je o skeletu koji je 1888. godine iskopao Ćiro Truhelka i koji se od tada čuva u ovom samostanu. Pored toga, u muzeju su izloženi eksponati kao što je kratki

brončani mač s koricama tipa Mošunj, reprint Hrvojeva misala i Hvalov zbornik.

Zahvaljujući g-dinu Franji uspjeli smo posjetiti katakombe. Ako bismo govorili o tome šta je ono najmisterioznije što možete vidjeti u Jajcu, to bi bile katakombe. Spomenik je podzemna crkva isklesana u živoj stijeni krajem 14. i početkom 15. stoljeća, po nalogu Hrvoja Vukčića Hrvatinića, kao mjesto posljednjeg prebivališta vojvodske obitelji Vukčić Hrvatinić. Ovaj spomenik, jedinstvene vrijednosti i značaja, pokazuje nam kako je izgledao život stoljećima unazad. Stari simboli kulta smrti, zagrobnog života, vječnoga sna, muške i ženske figure isklesane u stijeni unutar crkve odišu posebnom duhovnošću i pozivaju posjetioce da posjete ovaj spomenik pod zemljom i osjete dašak prošlosti vrativši se 600 godina unazad.

Lijepo je bilo obići stari

grad, uživati na slapovima, posjetiti mlinčice. Mlinčići u Jajcu nalaze se između dva jezera koja čine jedinstven prirodni ambijent. Prekrasna serija kaskada oko mlinova, okružena zelenilom i stijenama, pružit će vam nevjerojatan vizualni doživljaj.

Na kraju zasladili smo se u restoranu na jezeru sretni i veseli vratili se kući puni utisaka i ljepote koju smo taj dan doživjeli i osjetili.

Bilo je to lijepo i nezaboravno putovanje uz molitvu, raspoloženje i pjesmu.

Hvala Caritasu Banja Luka, hvala fra Vinku Markoviću gvardijanu na lijepoj dobrodošlici i ručku koji je pripremio za sve nas. Hvala posebno Franji koji nam je slikovito opisao događaje iz povijesti i koji je imao strpljenja za nas.

Nadati se da ćemo i

ubuduće imati prilike za ovakva druženja.

Viki

Jajce - kraljevski grad

IMENAR – ANTUN JARM

Uršula.

Latinski je oblik imena Ursula. Riječ ursula znači medvjedica, a ursula je umanjenica, to jest medvjedičica. Hrvatskih inačica ima više Ula, Ulika, Ulka, Ura, Urka, Urša; zatim Sula, Sola, Solka, Ursa, Ursulina, Ursica, Orsula, Orsola, Oršula, Ora, Orša. Sveta je Uršula u kalendaru 21. listopada. Vrlo je mnogo drevnih povijesnih podataka o njezinom štovanju. Rođena je u Bretanji, u 5. stoljeću. Drugi smatraju da je živjela još ranije, za cara Dioklecijana. Prema legendi bila je obdarena velikom ljepotom i umnošću. Vraćajući se s pratnjom iz Rima, naišla je na divlje Hune koji su opsjedali Köln. Njezinu su pratnju poubijali a, nastavlja legenda, vođa Huna ponudi Uršuli da će je poštediti pristane li da mu bude ženom. Uršula to odbija, a on je s tri strelicem ubija. U ikonografiji se prikazuje sa strelicom te bijelom zastavom obilježenom crvenim križem. Sveta je Uršula i danas zaštitnica ženskih odgojnih zavoda. Poznatu redovničku družbu "Uršulinke", koje djeluju i u Hrvatskoj, utemeljila je u 16. stoljeću sveta Angela Merici; bave se odgojem djevojaka.

Valburga.

U imenu su se sastale starovisoko njemačke riječi walten -vladati i burg (bure) -grad, zamak (bergen -osigurati, zaštititi). U nas je ime rijetko u osnovnom obliku, ali se susreće u izvedenicama:

Burga, Burgica, Vaca, Valica, Valka, Valika. Sveta je Valburga vrlo popularna pučka svetica na njemačkom području. Rođena je godine 710. u Engleskoj. Po želji (svetog) Bonifacija, "apostola Njemačke", brata njezine majke, kao misionarska suradnica dolazi u Njemačku, postaje redovnica-benediktinka u samostanu Tauberbischofsheim, a zatim poglavarica (opatica) u drugim, novim samostanima. Pod njezinim su vodstvom samostani postali duhovna žarišta vjere i kulture. Umrula je 25. veljače 779. u samostanu Heidenheim. To joj je i nadnevak spomendana u kalendaru. "Valpurgina noć" u kojoj se, prema germanskoj priči sastaju vještice i grabancijaši i koja pada od 30. travnja na 1. svibnja, nema ništa s ovom sveticom.

Valentin.

Latinska izreka kaže: Nomen est omen! (Ime je znak!). To je posebno uočljivo u imenu Valentin. Latinska riječ válens znači zdrav, krepak. Iz toga korijenskoga značenja imena nastao je običaj u nekim europskim zemljama, a napose u Sjevernoj Americi, da ljudi na njegov spomendan izmjenjuju čestitke i darove: žele si zdravlje, sreću, svako dobro! Isti je razlog da ga vjernički puk smatra zaštitnikom od svih bolesti, napose zaraznih.

Oblici su osnovnog imena Valentina, Tina, Tinka, Valenka, Valika; Valentin, Tin, Vala, Valent, Valko; zatim u prijevodu: Zdravko, Zdravka. Valentinu se svetačka čast iskazuje neprekidno punih 17 stoljeća! Ta pučka zaljubljenost u Valentina nije mnogo marila za povijesne podatke o njemu, pa je o Valentinu do nas doprlo manje činjenica, a više legendi. Bezbrojni su podaci o njegovu neprekinutu tisućljetnome štovanju. Bio je svećenik i u vrijeme rimskog cara Klaudija, godine 269. ili 270. mučenički je ubijen. Štovatelji su mu, kad su progonstva prestala, podizali crkve; najstarija je u Rimu iz 4. stoljeća, a stoji i danas.

Nastavit će se...

KAKO SE ZAŠTITI OD ZMIJA?

Postoje biljke čija različita svojstva mogu odbijati različite vrste zmija.

Kao razloge zašto neke biljke odbijaju zmije, veterinarka i autorica tekstova za The Reptile Room, Georgina Ushi Phillips, navodi miris i fizički izgled. Naime, zmijama je neugodno gmizati u blizini određenih biljnih vrsta.

Zmijska biljka

Najpoznatija biljka koja "tjera" zmije je, ironično, zmijska biljka, u narodu poznata kao "svekrvin jezik". Riječ je o sukulentu i vrlo popularnoj sobnoj biljki koja se smatra odličnim izborom za početnike u uzgoju biljaka.

"Često se ističe da je vizualni izgled ove biljke ono što odvraća zmije, ali nisam našla nikakve dokaze koji bi to poduprli", primjećuje Phillips. Umjesto toga, ona kaže da je "vjerojatno oštro i kruto lišće" ono što tjera zmija podalje od ove biljke.

Bonus je to što zmijska biljka zahtjeva vrlo malo održavanja.

Krizanteme

"Postoje mnoge biljke koje odbijaju zmije, ali najučinkovitije su one koje sadrže kemikaliju koja se zove buhač", istaknula je Hyland.

Riječ je o prirodnoj kemikaliji koja dolazi iz cvijeta krizanteme koja je smrtonosna za zmije.

Osim zmija, krizanteme odbijaju i brojne

insekte. Kako navodi National Geographic, spomenuta kemikalija može se upotrijebiti za stvaranje prirodnih insekticida kojima poljoprivrednici tretiraju usjeve kako bi ih zaštitili od grinja, mrava i lisnih uši, a da pri tome nisu štetni za okoliš.

Neven

Kako je kazala Hyland, neven ispušta snažan miris koji brojne vrste zmija smatraju nepodnošljivim pa će izbjegavati područja na kojima je zasađeno ovo cvijeće.

Poput krizantema, i neven ima dvostruko djelovanje kao jedno od najpopularnijih sredstava protiv insekata.

Božikovina

Božikovina odbija zmije prvenstveno zbog površine svojih bodljikavih listova koji su zmijama nepodnošljivi.

"Neugodnu teksturu zmije obično izbjegavaju", tvrdi Phillips. Za dodatno tjeranje zmija, predlaže da raširite lišće božikovine po svom dvorištu.

Pelin

"Kada gradite veliki vrt u području koje je poznato po zmijama, uvijek preporučujem sadnju pelina oko rubova terase ili vrta", kaže Granger McCollough, osnivač i izvršni direktor Elite Patio Direct, za Best Life.

Zmije ne podnose miris ove biljke. Osim toga, budući da je pelin prilično velik, ova biljka može fizički ometati zmije i uznemiriti osjetilo njuha. Uz zmije, pelin odbija i brojne insekte.

Ali, osim određenih biljnih vrsta koje zmije ne vole, najsigurniji ste, ipak, ako u blizini vašeg doma uočite ježa, kojeg se zmije panično boje.

<https://bljesak.info/magazin/zivotinje/zmije-bjeze-od-njih-posadite-ove-biljke-u-dvoriste-i-nikad-ih-vise-necete-vidjeti/515602>

HUMOR.HUMOR.HUMOR.HUMOR.

U Australiju

- Opet mi se putuje u Australiju, kaže Mujo
- Kad si bio u Australiji?, pita Suljo.
- Nikada, ali i jučer mi se išlo u Australiju.

Koje zanimanje

- Majka pita profesora:
- Koje zanimanje da izabere Ivica?
 - Astronauta – za to ima smisla!
 - Kako astronauta?
 - Kad predajem njegove misli su u oblacima, a
Kad pitam: on kao da je pao s Marsa.

Trening

- Perica na sobnom biciklu.
- Što radiš na tom biciklu?, pita otac.
 - Treniram!
 - Ali, ne okrećeš pedale.
 - Na nizbrdici sam!

Udaja

- Draga, zašto plačeš?
- Moji ne odobravaju udaju za tebe.
- Ne plaći, naći ću ja drugu!

Drva

- Sinoć kasno dobijem SMS: Trebaju li vam drva?
- Ne trebaju.
- Kad sam se jutros probudio: Nema mojih drva pod terasom.

Rižoto od tune

Ovo je jedno od najbržih jela koje možeš pripremiti, a zasitno je i ukusno. Tuna, riža i malo vrhnja čine kremasti i hranjiv obrok gotov u svega nekoliko minuta. Savršen izbor kad nemaš mnogo vremena za kuhanje!

Rižoto od tune sastojci:

- 150 g riže (brzo kuhajuće ili prethodno skuhanе)
- 1 konzerva tune u ulju
- 1/2 male glavice luka
- 3 žlice vrhnja za kuhanje
- Sol, papar, peršin po želji

Rižoto od tune priprema:

1. Skuhaj rižu prema uputama ili koristi već skuhanu.
2. Na tavi poprži sitno nasjeckani luk, dodaj tunu i vrhnje te začini po želji.
3. Umiješaj rižu u umak, promiješaj i posluži toplo.

 Nema raja bez rodnoga kraja!